

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ו' אייר תש"פ | דף היומי בבלי: שבת נה.

דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תע"ב עד סעיף ה'.

מוסר: שמירת הלשון - שער התורה ועתה' עד סוף פרק י"א.

קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ג משנה טו עד עד סוף הפרק

מדוע המתין הרבי מגור במשך שעה שלימה לבחור מישיבת 'חברון'! | "לא פחות מהלכות שבת" – החומרות של מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל בדיני פיקו"נ | מה הקשר בין שיעור הפרשת תרומה למספר שנות חייו של משה רבנו ע"ה? | 1879

יהלומים מגדולי ישראל

נכדו של רבינו רצה לבקש מהצוות הרפואי שיעשו את הבדיקות לפני השקיעה כדי למנוע חילול שבת, אך רבינו סירב: "הסדר שלהם חשוב מאוד", הסביר, "כיון שהם מטפלים בחולים שיש בהם סכנה, ואני חושש שאם תבקש מהם לשנות את הסדר, זה יבלבל אותם..."

"באותה מידה שיש להזהר בהלכות שבת, יש להזהר בפיקוח נפש"

לקט עובדות על קפידותיו וחומרותיו של מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל במצוות 'ונשמרתם'

יגרום שבמקומות אחרים שלא יעשו זאת, יהיו כאלו שיימנעו מלטלטל גם במקום הצורך, ובמקום פיקוח נפש.

ג. שאלתי פעם איזו שאלה על הטמנה בבקבוקי תינוקות. הוא הסתכל עלי בזעזוע ואמר בתמיהה: "שאלות כאלו שואלים בבית חולים!?"...

ד. היתה קבוצת אברכים שהפריע להם שבשעות של החלפת משמרות יש תנועה ערה בכניסה לבני ברק, עקב בואם של הצוות הרפואי, מי ברכבם הפרטי ומי בהסעות. הם באו לרבינו. רבינו היה מזועזע מאד מעצם המחשבה, ואמר להם: "אינני מבין אתכם בכלל..." וכמעט וסלקם מביתו.

ה. מעשה באחד שבנו היה מאושפז בבית החולים לשבת וקיבל אינפוזיה, וכאשר נגמרו הנוזלים באינפוזיה התחיל המכשיר לצפצף כדי להודיע זאת להורים [- במקרה זה היה הטיפול בענין מוטל על המשפחה], ולא היה שם גוי לומר לו להפסיק את הצפצוף.

ואמר רבינו, שהוא בעצמו [האבא] היה יכול לכבות את הצפצוף בשבת, וזאת מכיון שיש בביה"ח חולים שיש בהם סכנה, וכששומעים צפצופים שאין האחיות צריכות לגשת לזה, הרי זה

בתקופה זו, בה בכל יציאה מהבית נדרשת זהירות במצווה שהזמן גרמא - פיקוח נפש, והדבר כרוך בקושי, ראינו לנכון להביא כמה עובדות מרבינו מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל, על החמרתו במצווה של 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם'.

סיפר רבו של בית הרפואה 'מעייני הישועה', הרב הופנר שליט"א:

א. הייתה שאלה בעניין טיפול רפואי לחולה בסכנה, ותכננת להציגה בפני רבינו, ובדיוק פגשתי את רבינו ברחוב, ניגשתי ושאלתי. תגובתו היתה: "על שאלות מסוג זה לא עונים ברחוב, לזה צריך יישוב הדעת מיוחדת, ולכן תבוא לביתי". יש לציין שהשאלה היתה די פשוטה, ובוודאי שידע להשיב עליה גם ברחוב. אך הבנתי אז שרצה להדגיש לי שהשאלות בענייני "פיקוח נפש" הן מהחמורות.

ב. דעת רבינו הייתה שבבית חולים לא צריכים לעשות עירוב. אך היו כאלו שהפצירו שבכל זאת נעשה. באתי לרבינו, והוא סירב בכל תוקף. הוא הסביר את טעמו, מה אכפת לו לרצות את הרוצים להחמיר, אך הרגשתי שהוא חושש שאם יחמירו בדבר מיותר, זה

לצוות הרפואי מאומה" (מנכדו הר"ר הלל קרליץ שליט"א). כשיצא באותה עת מבית החולים, אמר לנכדו: "השתדלתי מאוד שיימדו לא להקל בפיקוח נפש" (מרבי מנחם קרליץ שליט"א). ז. מעשה באחד מתושבי רמת אהרן שגילה בליל שבת שהניח בערב שבת את הפלטה על גבי הכיריים של הגז, ונשארה שם להבה דולקת, והלך לחפש גוי כדי שיכבה. כשסיפר זאת אחר כך לרבינו, אמר לו רבינו: "צריך היית לכבות בעצמך, ולא לבזבז זמן לקרוא לגוי, והרי יש כאן חשש סכנה".

ח. עובדא הוה שבת אחת שהמערכת לחימום המים בבית החולים 'מעניי הישועה' התקלקלה. מיד הזעיקו טכנאי יהודי לתקן את התקלה (כי לא היה גוי), ובא הר"ר בצלאל ברוקהימר שליט"א (עוזרו של רב ביה"ח שנעדר באותה שבת מביתו) לשאול, האם צריך להודיע בכל המחלקות שהשימוש באותה שבת במים סכנה [שהרי מעשה שבת שנעשה לחולה שיש בו סכנה אסורה בהנאה לחולה שאין בו סכנה, מ"ב ס"י ש"ח סק"ב].

אמר לו רבינו - לא להודיע כלום לאף אחד, כי ייתכן שיהיו חולים שבאמת יש בהם סכנה, אך הם יכנסו לספיקות שמא אינם כלולים בהגדרה של חולה שיש בו סכנה, וימנעו מרחיצה הנצרכת. (מפי הרב הנ"ל).

(גיליון 'שיח בחוקי' פרשת אחרי מות קדושים תש"פ)

יכול להטעות אותם ולהביאם לזלזול אף כשהן שומעות צפצופים של פיקוח נפש, ויגרום שלא ילכו לשם בזריזות.

ועוד, שהרי ידיהם של הצוות הרפואי עמוסות בעבודה והצפצופים המיותרים מפריעים להם, ויש להשתדל במידת האפשר למעט להעמיס ולהעסיק אותם בדברים שאינם מוכרחים לעשות, וק"ו שיש להסיר אף בשבת את המפריעים לעבודתם, כדי שיהיו פנויים לעסוק ביישוב הדעת בפיקוח נפשות. וכבר ידוע על מקרים שמחמת העומס וההפרעות לא היה להם פנאי להתעסק כראוי בהצלה בפיקוח נפש - (עד כאן מתוך השיחה עם רבו של בית הרפואה 'מעניי הישועה' - הרב הופנר שליט"א. והובא גם ב'חוט שני' שבת ח"ד עמ' קנז).

ו. לפני כעשרים שנה היה רבינו מאושפז בטיפול נמרץ, לאחר שלקה ונותח בליבו. הוא נזקק למעקב כל שעותיים, בדיקות דם ומדדים רפואיים. בערב שבת סמוך לכניסת השבת ראה נכדו שזמן הבדיקות יוצא כרבע שעה אחרי השקיעה, לכן שאל את רבינו האם יילך ויבקש מהצוות הרפואי שיעשו את הבדיקות לפני השקיעה, כדי למנוע חילול שבת.

אך רבינו סירב והסביר: "באותה מידה שיש להזהר בהלכות שבת, יש להזהר בפיקוח נפש. והרי הסדר שלהם חשוב מאוד עקב היותם מטפלים בחולים שיש בהם סכנה, ואני חושב שאם תבקש מהם לשנות את הסדר, זה יבלבל אותם. לכן אל תגיד

הסיפור היומי

"היה לי קשה מאוד עם מה שאירע בהלוויה. לא די בכך שהכל היה כ"כ קטן ומצומצם בגלל הקורונה, גם הסיפור המוזר הזה עם הארונות שהתחלפו... רק כשהתברר לי מי היה המוחלף, הבנתי שלא ידעתי כלל על גדלותו האמיתית של סבי..."

נכדו של הרה"ח הישיש ר' משה גרינוולד ז"ל שנפטר לאחרונה מנגיף הקורונה, במונולוג מרגש

ובנה מחדש את משפחתו ואת חייו באמריקה. הוא היה מהיחידים שקשרו אותנו אל הדורות הקודמים, אל האמונה הפשוטה והתמימה ואל ההקפדה על קוצו של יוד בהלכה.

כשהוא נפטר, זאת היתה אבידה לכל הקהילה. היה מתאים שרבים ילוו אותו ויכבדו אותו בדרכו האחרונה, אבל בגלל מגיפת הקורונה נשארו כולם בבית. הודיעו לנו שבשעה עשר בבוקר יערכו את הלוויה.

קבוצה קטנה הורשתה להשתתף במעמד ולכבד את סבנו היקר באדם בדרכו האחרונה. אמרנו כמה פרקי תהלים ו'קל מלא רחמים'. לא הרשו לנו להאריך. השהיה המשותפת מסכנת אותנו, ולכן מוכרחים לעשות הכל במהירות ובזריזות ככל האפשר. אפילו לבכות בקושי יכולים. האבלים ניגשו לארון כדי לבקש סליחה מאביהם, כנהוג, והלוויה יצאה לדרך.

הרחובות בברוקלין ריקים ואבלים, הכבישים שחורים, העצים כפופים, ובתוך הבתים יושבים אנשים על כיסאות נמוכים ואיש אינו מגיע לנחם אותם פנים אל פנים. "צריך לדעת מתי למות", סח לי מישוהו בעצב. "סבא שלי לא היה צעיר כל כך", הוא אמר לי. "אפשר לומר בהחלט שהוא הלך כדרך כל הארץ. אבל אם זה לא היה קורה עכשיו, היו עורכים לו לוויה גדולה כראוי".

גם סבא שלי נפטר לאחרונה, ואם היה זה הומור שחור להגיד שצריך לדעת מתי למות, אז אני ממשיך דווקא ברצינות, שיש לי הרגשה שבלוויה שלו קרה בדיוק מה שהוא רצה...

סבי, הרה"ח ר' משה גרינוולד זצ"ל, חי חיים מלאים וארוכים. הוא היה חסיד אמיתי, ירא שמים ובעל חסד. יהודי יקר שביקרים, שספג אל תוככי נפשו את לקחם של הרבנים ואת אש החסידות ההונגרית. הוא שרד את אושוויץ ואת צעדות המוות הנאציות

כשהלוויה עמדה להסתיים, לקח הקברן את הארון שבו נשאו את הנפטר ונתן בו מבט חד. "זה לא זה", הוא אמר לעצמו, ואחר כך לנו. "אני מצטער, זה לא היה אבא שלכם".

"מה???" הוא היה נבוך. "הוצאנו את הארון הלא נכון. ליוויתם נפטר אחר. אני הולך להחזיר את הארון וכבר מביא לכם את ארונו של אביכם".

היינו המומים. הרעיון נשמע נורא. איך ייתכן שקרה דבר כזה בימינו, שיש כל כל הרבה נפטרים עד שהם מתערבבים ביניהם, ומתקשים למצוא את הארון הנכון לפני הקבורה... חוץ מההחמצה של לווייה גדולה ומכובדת כפי שהיה ראוי לעשות לאיש שכיבד כל כך כל אדם.

המלווים נכנסו למכוניות וחיכו שהקברן יביא את הארון של סבי, הפעם אחרי בדיקה חוזרת ונשנית שאכן הוא הנפטר ולא אחר. הלוויה התחילה שוב, והפעם ביתר התעוררות. תהילים, קל מלא רחמים, בקשת סליחה, המצא מנוחה נכונה... בלי טעות, בלי החלפה, מנוחה נכונה כראוי לסבנו הדגול, שריד לדור דעה, שלא ביקש טיבותא לנפשיה - לא ביקש טובות לעצמו אפילו בדרכו האחרונה.

היה לי קשה מאוד עם הסיפור הזה. הרגשתי רע עם הלוויה הקטנה והמינימלית. בגלל הקורונה לא עמדו ליד מיטתו בשעת יציאת הנשמה, ומנחמים לא הגיעו לנחם את האבלים. הכל כל כך קטן ומצומצם, ובנוסף לזה גם הקטע המוזר עם ההחלפה. זה

כבר יותר מדי.

רק כשהתברר לי מי היה המוחלף, הבנתי שלא ידעתי בכלל על גדלותו האמיתית של סבי. הנפטר הראשון, זה שבני המשפחה ליוו בלי שידעו על ההחלפה, היה מת מצווה. גלמוד ערירי ובודד שנשמתו יצאה מגופו בשעה שהיה בביתו, ואיש לא ידע על כך. ארבעה ימים הוא היה מוטל בבית עד שגילו אותו ללא רוח חיים. בימים כתיקונם היו מכריזים על מת מצווה, ועתה, אם לא הטעות של הקברן, הוא היה מגיע לקבר ישראל בדד, ללא מלווים וללא מניין. משמים סובבו שילוו אותו בכבוד, במניין עם תהלים ו'קל מלא רחמים'.

ומי היה הסיבה לכל הסיבוב הזה? - סבא שלי. סבא היקר שברח מכבוד, ורק חיפש תמיד את מי שצריך לכבד. הוא מעולם לא רצה את הזרקור. בחופה של נכדיו דאגו לוודא שאם יכבדו אותו באמירת ברכה, הוא יהיה שם. הוא תמיד חשב שיש מישהו גדול ממנו שהכבוד מגיע לו. גם הפעם, בדרכו האחרונה, הוא פינה את מקומו. לא יכולנו לרדוף אחריו לחזית בית הלוויות. אפילו במוות הוא נתן את הכבוד שלו למישהו אחר.

אני יכול לדמיין את הצחוק בעיני סבי, כשהוא צופה בזה. הוא היה מכניס אורחים גדול, החסדים שלו והחביבות שלו לכל יהודי לא ידעו גבולות. בלבי אני יודע שהוא עשה במוותו מה שהוא עשה תמיד בחייו.

(גיליון 'השגחה פרטית')

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

החשבון של הגאון מוילנא למספר שנות חיי משה רבנו

שבת דף נה

"יען לא האמנתם בי הא האמנתם בי עדיין לא הגיע זמנכם ליפטר מן העולם"

אברהם למלאכי השרת בעצמו, עשה הקב"ה לבניו בעצמו. וכל מה שעשה אברהם ע"י שליח עשה הקב"ה לבניו ע"י שליח; ואל הבקר רץ אברהם - ורוח נסע מאת ה' ויגז שְׁלוֹיִם (עוף שמן) מן הים. ויקח חמאה וחלב - הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. יוקח (ע"י שליח) נא מעט מים - והכית בצור ויצא ממנו מים".

ואמר הגה"צ ר' אליהו לאפיאן זצ"ל: "ושמעתי מהסבא מקלם זצ"ל שלמד מדברי הגמרא נוראות בדקדוק הדין. כי אילו היה אברהם אבינו מתאמץ ומביא למלאכים מים בעצמו, היה הקב"ה משלם לבניו גם-כן בעצמו, ואז הרי לא היו מי-מריבה, כי לא היתה נוצרת שום בעיה של מחסור במים, ומשה ואהרן היו נכנסים לארץ ישראל... והיה סדר אחר לגמרי בעולם...!!!"

אמרו חז"ל אף משה ואהרן בחטאם מתו, שנאמר 'יען לא האמנתם בי', הא האמנתם בי, עדיין לא הגיע זמנכם ליפטר מן העולם (שבת נה:). ואומר הגאון, לפי שהיה משה תרומתו של עולם, ותרומה בינונית היא אחד מחמישים, והעולם קיים ששת אלפים שנה, הרי אחד מחמישים עולה למאה ועשרים שנות חייו של משה. ואלמלא מי מריבה היו נותנים לו בעין יפה, שזה אחד מארבעים, ואז היו שנותיו מאה וחמישים שנה. ושפיר אמרו לא הגיע זמנם להפטר מן העולם, ובשביל מי מריבה ניטלו ממנו שלשים שנה. לכן 'ויבכו בני ישראל שלשים יום', יום לשנה (אדרת אליהו)

מצינו בגמרא (ב"מ פו:): אמר רב יהודה אמר רב כל מה שעשה

כעבור מספר דקות חזר הגבאי והודיע לרבי כי אינו מוצא את הבחור בשום מקום. אך הרבי אמר לו: "ראה מה הבחור הזה רוצה... הרי בשביל זה אני יושב פה!! אני לא אסע לפני שהוא ייכנס אליי"...

כשה'בית ישראל' מגור זי"ע התעכב במשך שעה שלימה בגלל קוויטל של בחור מיישיבת 'חברון'

"קדושים תהיו..." (ויקרא יט ב)

הרבי את הקוויטל - ולאחר מכן קרא לגבאי ואמר לו: "קרא לאותו בחור שייכנס".

הגבאי יצא לחפש אותו, אך לא מצאו. הוא נכנס חזרה ואמר לרבי כי אינו רואה אותו, אך הרבי אמר לו: "אני לא אסע לפני שהבחור ייכנס אלי!". והוסיף ואמר: "ראה נא מה הבחור רוצה, הוא כותב שהוא תלמיד ישיבת חברון, ואמור לעבור השבוע ניתוח שבר בבית החולים 'הדסה', ומבקש ברכה שבשהותו בבית החולים יצליח לשמור על טהרת עיניו! זה מה שהוא מבקש, ובשביל זה אני יושב פה! לא אסע בטרם שתביא את הבחור הנה!".

הגבאי הלך לישיבת חברון הסמוכה וחפש את הבחור (שמו הרי רשום בקוויטל), אולם הבחור שנפגע ממנו, מאן אף לדבר אתו.

חזר הגבאי לביהמ"ד, וביקש מאחד האברכים שייגש לישיבה ויפציר בבחור שיבוא. ואכן כך הווה, ורק לאחר שאותו בחור התקבל בפנים שוחקות בקודש פנימה, וקיבל את ברכתו של הרבי, הן להצלחת הניתוח והן לשמירת עיניו בקדושה, יצא הרבי מביתו, לאחר שהתעכב בגלל כל אותו מעשה למעלה משעה שלימה, בדרכו לכפר שמריהו.

(גיליון 'יין ישן' תז"מ, מפי הרה"ח ר' בנימין קלוגר)

היה זה בשנות התש"כ המאוחרות. הרבי ה'בית ישראל' מגור זצ"ל עמד לנסוע לכמה ימים למנוחה בכפר שמריהו. בכל יום היתה קבלת קהל אצל הרבי בשעה 11.33 לפנה"צ (מלבד שעת קבלת קהל לפני מנחה, ובערב), והיות ובאותו יום היה אמור לנסוע לכפר שמריהו מיד לאחר קבלת הקהל, ביקש מהגבאי שהיה ניצב על משמרתו ליד הדלת, שיורה לבאים שלא יכנסו היום עם קוויטלעך, אלא רק ידברו בעל פה. פשוט הזמן היה דחוק מאוד.

והנה בתור עמד בחור מתלמידי ישיבת חברון (ושם משפחתו קליינענער), ולמרות שהגבאי הודיע לעומדים בתור שאין להיכנס עם קוויטלעך, חשב אותו בחור שזו הוראה של הגבאי ולא של הרבי בעצמו, החביא אפוא את הקוויטל בתוך שרוולו, ובהיכנסו שלף את הקוויטל והושיט אותו לרבי.

ומה קרה אז? הגבאי שהבחין בהתנהגותו של אותו בחור, עקב אחריו, ובראותו מבעד לחרך הדלת כי הגיש לרבי קוויטל, נכנס מיד והוציא אותו החוצה. והבחור, שנעלב ונפגע מהגבאי, תפס את רגליו ונמלט חזרה לישיבת חברון. עם סיום קבלת הקהל, שהיתה הפעם קצרה ומהירה, קרא

יומא דהילולא

כשהתעורר מוטי"ה, כבר היה האולם ריק מחיילים, רק שולחנות וכיסאות הפוכים העידו על מה שהתחולל במקום לפני שעה קלה. בעיניים דבוקות למחצה הושיט את ידו למותניו ומישש את חגורתו, ואז קפץ כנשוך נחש. החגורה הייתה ריקה - - -

"צדיק גוזר והקב"ה מקיים" - ליומא דהילולא של הרה"ק בעל 'אמרי יוסף' מספינקא זצ"ל

אותה לגרונו בלגימה אחת.

שמעון טיקוצקי

מאחורי הדלפק הרחב עמד מוטי"ה ופיקח בעיניים עייפות על הנעשה. מדי פעם שלח את ידו למותניו, מישש בסיפוק את חגורת העור הרחבה הכפולה ונאנח אנחה שסיפוק ורווחה מעורבים בה. הלילה הזה הוא עבורו סיומה של תקופה לא פשוטה, תקופה

חדר האוכל הצבאי היה אפוף הדי אלכוהול חריפים, אלו התערבו בהדי השירה הפרועה שבקעה ממאות גרונות ניחרים. על הדלפק המאולתר בפינת האולם צבאו אלפי חיילים, כל אחד מהם קיבל בתורו כוס יי"ש שנמזגה מהחבית הגדולה והוריק

שלנו עוזב את השטח, אך לפני זה תיערך מסיבת סיום לכל חיילי הגדוד. במהלך המסיבה אמור כל חייל לקבל כוס יי"ש אחת, ולא יותר". מוטי'ה הנהן בראשו ויצא מהחדר. מילא, הרהר לעצמו, עוד כמה שעות כל הסיפור הזה מאחוריו.

הגיעה שעת חצות. האולם הגדול התמלא בחיילים. אווירה זולה של התפרקות והפקרות שררה באולם. אחרי שבועות של אימונים קשים ומפרכים הותרה לה הרצועה, החיילים יכולים להתהלך ולהשתחרר כרצונם. המוני חיילים שתויים ריקדו וקיפצו ברגליים מתנודדות והריעו בגרונות ניחרים. מוטי'ה עמד על המשמר ופיקח על חלוקת היי"ש. העבודה הקשה בשבועות האחרונים נתנה בו את אותותיה, כעבור כמה שעות הכריעה אותו העייפות. הוא קרס על כיסא מאחורי הדלפק והניח לשמורות עיניו להיעצם רק לרגע. כשהתעורר משנתו האולם היה חשוך וריק, אור נר קלוש האיר את הדלפק וסביבותיו. כל החיילים כבר עזבו את המקום, הדלתות היו פתוחות לרווחה, שולחנות וכיסאות הפוכים העידו על מה שהתחולל במקום לפני שעה קלה.

בעיניים דבוקות למחצה הושיט מוטי'ה את ידו בתנועה מהירה למותניו, מישש את חגורתו ומיאן לפתע להאמין לחוש המישוש. החגורה הייתה ריקה - - -

בין רגע נמוגה כל עייפותו. הוא זינק כנשון נחש מכיסאו, מישש שוב ושוב לאורכה ולרוחבה של החגורה, רכן בפישוט ידיים ורגליים על הרצפה, בדק היטב על הדלפק סביבו, ברם לחבילת השטרות העבה לא היה זכר. לאחר חיפוש מדוקדק לא נותר לו עוד ספק: אחד החיילים שדד אותו בשנתו. ברגע אחד הפך מוטי'ה, שכבר טעם לשעה קלה את טעמו של העושר והרווח, לבעל חוב אדיר.

אחרי רגע התעשת, עלה על סוסו והחל לדהור אחר גדוד החיילים שנע בין ההרים החשוכים. אחרי רכיבה מהירה הצליח להדביק את השיירה, ניגש אל המפקד וסיפר לו בקול זעקה על השוד הנורא שאירע לו. המפקד הביט בו ממרומי סוסו במבט מפקפק. "מניין לך שהגנב היה אחד החיילים בגדוד?" קרא לעברו צוננות. "אם היית יכול לזהות את פני הגנב, ניחא. הייתי מצווה על כל החיילים לעמוד למסדר זיהוי בפניך עד שיימצא הגנב. אבל ככה לבוא ולהטיל חשד בחיילי הצבא ההונגרי ללא כל יסוד מוצק?! לא, לזה אני לא יכול להסכים בשום פנים ואופן".

מוטי'ה שתק ולא אמר מילה. 'העסק אבוד מראש', הרהר לעצמו. 'אם המפקד לא מוכן לשתף עמי פעולה, אין סיכוי למצוא את הגנב'. לפנות בוקר הגיע מוטי'ה האומלל לביתו. הוא החליט לא לגלות מאומה לידידיו ומכריו, לשדר להם כאילו לא אירע דבר עד שיתבהרו העניינים סופית.

כבר למחרת יצא מוטי'ה לעבר העיירה ספינקא, בה התגורר בימים ההם הרבי הקדוש רבי יוסף מאיר ווייס זי"ע בעל ה'אמרי יוסף'. בבכי ודמעות סיפר מוטי'ה לרבו את האסון הנורא שקרה לו. הרבי האזין לדבריו ולאחר מכן נענה בקול רגוע ומלא ביטחון בה: "הסר דאגה מלבך, בעזרת ה' עד פסח יוחזר לך כל הכסף

שהחלה לפני כמה חודשים, אז נפוצה בעיירתו השמועה על גדוד צבאי גדול העומד לערוך אימון צבאי ממושך בהרים הסמוכים לעיירה. בתחילה היו אלו רק שמועות מעורפלות שעברו מפה לאוזן. המודעה שהתפרסמה בעיתונות כעבור כמה ימים אישרה זאת סופית. בעוד ארבעה שבועות, סיפרה המודעה שסמל הצבא ההונגרי התנוסס עליה, עומד להגיע לאזורנו גדוד צבאי גדול לצורך אימון בן חודש ימים. הצבא ההונגרי מודיע בזאת על קיומו של מכרז ממשלתי על זיכיון אספקת כל צרכי הצבא למשך ימי שהותו באזור. המבקשים להשתתף במכרז יגישו את הצעתם עד תחילת השבוע הבא.

מוטי'ה ויטש, אברך צעיר לימים, אינו סוחר או עשיר שבאמתחתו סכומי כסף גדולים, אך הוא ניחן בחוש מסחרי ממולח. כבר בילדותו יודע היה לזהות הזדמנויות המניבות כמה פרוטות. 'זוהי הזדמנות פז להרוויח כסף גדול בזמן קצר יחסית', הרהר לעצמו בנשימה עצורה. אמנם לא קל יהיה לספק לגדוד שלם את כל צרכיו, אבל הרווחים יהיו גדולים כאן במיוחד. אחרי התלבטויות והתייעצויות עם אנשי עסקים ותיקים, שיעורי בית מפי קמעונאים וספקים למיניהם, החליט מוטי'ה להגיש את הצעתו למכרז הממשלתי.

לא מעט פרפורי בטן היו לו. הסכום שהוא הציע במכרז עמד על כמה אלפי רובלים, סכום שאפילו מאית ממנו לא היה בכיסו, אך הוא קיווה לגייס אותו בעזרת כמה משקיעים וידידים. מהנקודה הזו התגלגלו העניינים במהירות. יומיים לאחר המכרז קיבל מוטי'ה מברק קצר: "מר ויטש, ההצעה שלך זכתה", נכתב בו קצרות. ברגע הראשון עמד מוטי'ה המום ונרגש, אך מהר מאוד חזר לעשתונותיו והחל להתכונן לקראת משימת חייו הראשונה בעולם המסחר. לאחר מאמצים הצליח לגייס את רוב הסכום לו התחייב בהצעתו, את היתר השלים בהלוואה רשמית שנטל מהבנק הגדול בעיר קאשוי.

השבועות הבאים מצאו את מוטי'ה עסוק וטרוד עד למעלה מראשו במשא ומתן עם ספקים ויצרנים למיניהם. הוא ידע היטב את היקף המשימה שעל שכמו, אספקת צרכי אלפי חיילים במשך חודש ימים, והוא נערך לכך בשיא היעילות. לאחר שלב ההכנות וההתארגנות הגיעה העבודה עצמה. מוטי'ה נכח בשטח ופיקח על האספקה במחנה במשך כל ימי האימונים.

אחרי שבועות ארוכים ומייגעים של עבודה מסביב לשעון הגיע סוף סוף הערב האחרון. מוטי'ה נקרא לחדרו של המפקד העליון של הגדוד, זה האחרון הודה לו על מלאכתו היעילה בשבועות האחרונים ומסר לידו חבילה עבה של מזומנים. עשרים אלף רובל היו בה. מוטי'ה נטל את חבילת המזומנים וטמן אותה היטב בחגורת העור שלמותניו ופנה לעבר הדלת. מחשבותיו העליזות כבר נשאו אותו הביתה, כל שביקש היה לרוץ ולהשיב את כל ההלוואות שנטל ולהתיישב לספור את הרווחים הנאים.

"נשארה לך רק משימה אחת אחרונה", השיג אותו קולו העבה של המפקד. "כידוע לך הלילה בשתיים אחר חצות כל הגדוד

לי על עסקה מוצלחת כלשהי שביצעת בימים האחרונים?" יאן הסמיק והחוויר חליפות, הוא לא היה מוכן לשאלה מהסוג הזה. הוא היה בטוח שאיש לא יחשוד בו כעת. הוא ניסה להתחמק, אך הכומר לא הרפה ממנו. "מאפיפה הכסף?" שב ושאל אותו.

יאן עמד נבוך ופלבל בעיניו. אישוני התרוצצו בבהלה כחיה שנלכדה במלכודת. "גריגורי..." מלמל יאן כעבור כמה שניות ארוכות של הלם ומבוכה. "זה מגריגורי, הכסף" פלט באלתור של רגע מבלי לתאר לעצמו כמה הוא מסתבך. גריגורי היה אחיו של יאן שהתגורר אף הוא באותו כפר עם בני משפחתו. ביום מן הימים עזב גריגורי את אשתו ובניו ונסע לאמריקה הרחוקה. "ברגע שאתבסס ואמצא עבודה", הבטיח לבני משפחתו כשנפרד מהם, "אשלח לכם מדי חודש סכום גדול שארוויח מעבודתי". הבטחתו של גריגורי מעולם לא התקיימה. עברו חודשים ושנים מאז נסע ואף פרוטה לא נשלחה ממנו לבני משפחתו.

"אוהו..." המהם הכומר בהפתעה. "מעניין מאוד, חשבת יאן שגריגורי עדיין לא מצא לעצמו עבודה באמריקה..." דקות ספורות לאחר מכן היה הכומר בדרכו לביתו של גריגורי. אשתו של גריגורי שנותרה ללא משענת כלכלית, נהגה ללוות לעיתים קרובות סכומי כסף מהכומר לכלכל את בני משפחתה בדוחק. אותות של הפתעה נכרו עתה על פניה למראה האורח הלא צפוי שנקש בביתה.

"הולכת אותי שולל", הטיח בה הכומר, שחש מרומה עד עמקי נשמתו, ללא הקדמות מיותרות. "ביקשת ממני הלוואות וחסדים, לא סיפרת לי שגריגורי התעשר באמריקה. אני רוצה מיד בחזרה את כל ההלוואות שנתתי לך מאז נסיעתו של בעלך".

"על מה אתה מדבר?!" היה זה תורה של האשה, שלא ידעה אם לצחוק או לבכות. "גריגורי התעשר! לא ידוע לי על כך דבר!" הכומר לא מיהר להשתכנע מהדברים. "ומה עם האלף רייניש שהוא שלח ליאן אחיו? רק היום הוא הגיע אלי וביקש לפרוט אותם" - הנחית הכומר את הידיעה המרעישה בפניה. לאשה לא היה עוד ספק במה שקרה. ברור היה לה שבעלה שלח לאחיו יאן את הכסף המיועד עבורה, והוא החליט לקחת את הכסף לעצמו. כעת היה זה תורה של האשה להחיש את פעמיה לעבר הזנדרמריה, המשטרה המקומית, ולהגיש תלונה נגד יאן גישה.

החקירה שנערכה בעניין הובילה את החוקרים למחוזות בלתי צפויים. יאן נשבר בחקירתו והודה שגזל את הכסף מהיהודי מוטי'ה במחנה האימונים הצבאי. הדבר היה בעיצומו של חג הפסח, ועוד באותו יום נשלחה ההודעה לביתו של מוטי'ה, בדיוק כפי שניבא הרבי הקדוש רבי יוסף מאיר"ל מספינקא חצי שנה קודם - "עד פסח הכסף יחזור אליך".

מקור: הרה"ח ר' אלכסנדר סנדר וייס ז"ל מספינקא בעל 'פאר יוסף', ששמע מפי בעל המעשה הרה"ח ר' צבי מוטי'ה ויטש ז"ל מספינקא.

(המבשר תורני)

מוטי'ה עמד נרגש והמום. הדבר היה בעיצומו של חודש חשוון, חג הפסח ממש לא היה קרוב, אבל אם הרבי מבטיח בצורה כה נחרצת, הרי שהוא יכול להירגע. עד פסח הוא עוד יוכל לגלגל איכשהו את חובותיו מהכא להתם. בלב רגוע יותר שב מוטי'ה לביתו והחל לספור את השעות והימים, מצפה בכיליון עיניים לרגע בו יושב לו כספו.

חג החנוכה עבר ביעף. אף שמועה על הגנב שנתפס לא הגיעה אליו. לילות חודש טבת הארוכים חלפו אף הם, ראש השנה לאילנות וחג הפורים, ושום ידיעה חדשה אינה מגיעה. החורף תם לו, השלגים החלו להפשיר וההכנות לחג הפסח כבר ניכרו בראש חוצות. מוטי'ה לא איבד את אמונתו, אך לבו החל נוקפו. הוא גילה בסודי סודות את כל העניין לשוחט הקהילה, חסיד מבוגר מיושב בדעתו וביקש לשמוע את דעתו בנידון. "אולי עליי לשלוח מכתב אל הרבי מספינקא?" העלה מוטי'ה אפשרות. "לא", ענה לו השוחט נחרצות. "המתן עד חול המועד פסח". מוטי'ה התאזר בסבלנות והמשיך לחכות בכיליון עיניים לכלל בדל של ידיעה.

ביום ראשון של חג הפסח, בעיצומה של קריאת התורה בבית הכנסת הגיעה לביתו של מוטי'ה טלגרמה בהולה מהעיר אונגוואר. "בוא בדחיפות לאונגוואר", נכתב במברק שנשלח מטעם המשטרה המקומית. אף מילה לא מעבר לכך. אבל למוטי'ה לא היה ספק. ברור היה לו כי המברק קשור למציאת כספו כפי שהבטיח לו הרבי. ביום ראשון של חול המועד פסח נסע מוטי'ה לעיר אונגוואר, ניגש לתחנת המשטרה המקומית. הוא לא התקשה לזהות את חבילת המזומנים המקורית שנגנבה ממנו, מונחת על השולחן...

זרם של דמעות רותחות פרץ מעיניו. חודשים ארוכים של מתח וחרדה אינסופית הגיעו לקיצן ברגע זה. "אני לא מבין מה קורה כאן", שאל את מפקד המשטרה בקול חנוק, "איך הגיע לכאן הכסף שלי?". סיפורו המסעיר של השוטר החזיר את מוטי'ה באחת אל אותו לילה זכור לרעה, ליל הגנבה.

בין החיילים השתויים שהתהוללו באולם היה יאן, חייל צעיר בצבא ההונגרי. איכשהו נודע לו על הסכום הגדול ששוכן בכיסו של מוטי'ה והוא עקב בחשאי אחר תנועותיו. כשהבחין כי מוטי'ה שוקע בתרדמה עמוקה, ניגש אליו חרש ושלף מחגורו בזיהרות את חבילת המזומנים.

כשחזר יאן לביתו הטמין את חבילת המזומנים העבה בפינה חבויה והחל מתכנן את צעדיו. הוא ידע שאם יבחינו שכניו בעושר הפתאומי שנחת עליו, עלול הדבר לעורר עליו חשדות. החליט אפוא להמתין כמה חודשים ארוכים, רק אז הרשה לעצמו לפנות לכומר המקומי כשבידו שטר של אלף רובל. "אני רוצה לפרוט את השטר למטבעות קטנות", אמר יאן לכומר.

יאן? אלף רובל?.... הרים הכומר את עיניו ונעץ בו מבט חשדני. "מניין לך סכום כזה ביום בהיר? אתה רוצה אולי לספר

שאלה בחופת קורונה: צירפו את השומר למנין, ואחר כך התגלה שהוא דרוזי - מה הדין?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

עד ששיגו עשרה, והתרומת הדשן סובר שכשאינן עשרה אינו מעכב. הדרכי משה (סי' ס"ב) הביא דברי התרומת הדשן, והבית שמואל (שם סק"ד) הביא שהבית יוסף הביא דברי הרשב"א, והר"מ סומך על התרומת הדשן. והנודע ביהודה (אבן העזר ח"א סי' נ"ו) כתב שאם כבר בירכו בפחות מעשרה גם להרשב"א חלו הנשואין ואינו מעכב בדיעבד, והביא ראיות לדבר, וסיים, שכיון שאין הראיות מכרעות, אזי כאשר יזדמן שם עוד נישואין, יבואו החתן והכלה לחופה ויכוונו לצאת בברכה שיברכו לחתן והכלה האחרים.

שאלה: מעשה בחופה שהתקיימה בתקופת החירום במעמד מצומצם ביותר של המחותנים והקרובים מקירבה ראשונה, והיה חסר להם אחד למנין. קראו לשומר ששמר על ההנחיות של משרד הבריאות להשלים למנין, ולאחר שבירכו את הברכות נתברר שהשומר אינו יהודי אלא דרוזי. יוצא שבירכו ברכת חתנים שלא בעשרה. השאלה האם בדיעבד יצאו ידי חובה, והאם דינה ככלה בלא ברכה שאסורה ביחוד.

תשובה: ברכת חתנים צריכה עשרה גדולים מישראל. ונחלקו הראשונים מה לעשות כשאינן עשרה: דעת הרשב"א שלא יתחתנו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי סיומי הש"ס של 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

* חדש! קבלו תזכורת יומית ללימוד הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

הזריזות הנדרשת בעריכת שולחן ה'סדר' ועריכת ה'סדר' עצמו

ובלילה, אין להאריך בתפילה, ולא ללמוד תורה, אלא להתחיל מיד לאחר התפילה בעריכת הסדר. וגם בעריכת הסדר עצמו, לפחות עד ל'עבדים היינו', ראוי שלא להאריך יתר על הנצרך, כדי שהילדים יראו ששעת האוכל קרבה, ולא ירדמו, וישמעו את מה שאביהם עונה לשאלותיהם.

[שו"ע תעב, א, ומשנ"ב א-ג, ושעה"צ ב; וראה עוד שם; ביאורים ומוספים דרשו, 2]

את השולחן ל'ליל הסדר' יש לערוך מבעוד יום, בזמן שיאפשר את התחלת ה'סדר' בלילה מיד לאחר תפילת ערבית, וזאת על מנת שהילדים לא ירדמו, ויוכלו לשאול את אביהם את שאלות 'מה נשתנה', ויענה להם, כפי המוטל עליו במצות 'והגדת לבנך'. וכן יש להכין מראש אף את שאר צרכי הסדר, כגון: הכריות לקיום מצות ה'הסבה' (ראה להלן), המצות, היין וה'קיטל'.

מי שה'הסבה' גורמת לו צער - האם יכול לאכול ולשתות ללא הסבה?

ובשעת הדחק, ניתן אף להישען על ברכי אדם אחר. אולם, הטיית הראש והגוף באוויר, ללא הישענות על כריות או חפץ כלשהו, אינה נחשבת להסבה. ומי שההסבה, בכל אופן שהוא, קשה עליו וגורמת לו צער - פטור מהסבה, ויכול לאכול ולשתות כדרכו, אך יעשה זאת בישיבה, ולא בעמידה, (ראה להלן).

[שו"ע תעב, ב-ג, משנ"ב ז, ח ריא, וביה"ל ד"ה ואין; ביאורים ומוספים דרשו, 11, 12, 19, וראה שם, 14]

חכמינו ז"ל תיקנו לאכול ולשתות בליל הסדר ב'הסבה', כלומר בהטייה לשמאל, מפני שהיא 'דרך חירות'. ובהמשך הסימן הנוכחי בשולחן ערוך, ובסימנים הבאים, יפורטו חלקי ה'סדר' הטעונים הסבה. וצריך להטות את הגוף לשמאל, בצורה שבין ישיבה לשכיבה; ולהישען על כריות, או על המיטה, וכדומה. ואם אין לו כריות ומיטה, יכול להישען אף על כסא, וכדומה.

האם נשים בזמננו חייבות ב'הסבה'?

חיוב הסבה אף לאנשים, מפני שבשאר ימות השנה אין מסבים כלל בשעת האוכל. ואף שהן פטורות מהסבה, חובתן לאכול ולשתות בישיבה את הדברים הטעונים הסבה, משום שהאכילה והשתיה בעמידה הן 'דרך עבדות', וסותרות ל'דרך חירות' הנדרשת באכילתם ובשתיתם של דברים אלו.

[שו"ע תעב, ד, ומשנ"ב יג; ביאורים ומוספים דרשו, 15-16]

מעיקר הדין, נשים פטורות מהסבה, משום שאין דרכן להסב; אבל אשה חשובה שדרכה להסב, חייבת בהסבה. ובזמננו, כל הנשים נחשבות כחשובות, ולכן, לדעת השולחן ערוך, כל הנשים חייבות בהסבה.

אולם, לדעת הרמ"א, אף שבזמננו הנשים חשובות, אינן נוהגות להסב, משום שלענין זה סמכו על דעת הראב"ה, שבזמננו אין

* חכמינו ז"ל אסרו לאכול מצה בי"ד בניסן, ערב הפסח. ויש אומרים שהאיסור הוא כבר מליל י"ד בניסן. ויש שנהגו איסור בדבר מראש חודש ניסן.
* מצה שנאפתה כהלכתה, וטחנוה, ולשו את 'קמח המצה' בשמן ובביצים, וכדומה, ואפו ממנו עוגה - אסור לאוכלה בערב פסח.
* יש שנהגו שלא לאכול מרור, חרוסת, ואף את הפירות שמהם מכינים חרוסת, בערב פסח, כדי שיאכלום בליל הסדר לתאבון, וכתבו הפוסקים שאין מקום למנהגים אלו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

כמה זמן ניתן להשהות כלי בתוך מי ההגעלה?

וראוי להשהות את הכלי במים למשך זמן מה. מאידך, טעם זה נפלט לתוך המים, והכלי עלול לשוב ולבלוע את טעם האיסור, ולכן אין להשהות את הכלי בתוך המים למשך זמן רב מדי, כדי שלא לאפשר לכלי לשוב ולבלוע את טעם האיסור. ומאחר וקשה לדייק במידת הזמן הנכונה, אין להגעיל כלי אלא באופן שבו אין לחשוש שישוב ויאסר על ידי בליעת טעם האיסור שנפלט ממנו. והיינו, כשהכלי אינו 'בן יומיו', כלומר שחלפו עשרים וארבע שעות מעת שנבלע בו טעם האיסור, שאז הטעם 'פגום', או שיש בכמות המים פי שישים מגודל הכלי, שאז טעם האיסור בטל בתוכם.

[שו"ע תנב, א, משנ"ב א רד; שו"ע ר"ד; ביאורים ומוספים דרשו, 4]

הגעלת כלים מוציאה את האיסור ה'בלוע' בכלי, והיינו שבכוח הרתיחה של המים יוצא טעם האיסור שנבלע בכלי קודם לכן על ידי בישול או חימום. ומעיקר הדין, אנו נוקטים שהבלוע בכלי יוצא על ידי רתיחת המים ברגע שבו הכניסוהו למים; אך לכתחילה, ראוי להשהות את הכלי זמן 'מועט שבמועט' בתוך המים, כדי לאפשר לרתיחת המים 'לחדור' לעובי הדופן של הכלי, ולהוציא מתוכו את הבלוע בו. ובדומה לכך, בנוגע לפליטת 'טעם' ממאכל למאכל, וכגון תפוח אדמה שנגע ברוטב בשרי - דעת פוסקים רבים שהטעם נפלט ברגע המגע ביניהם; אולם, יש אומרים שהטעם אינו נפלט במגע בלבד, רק לאחר שהייה כלשהי. כאמור, הגעלת כלים מוציאה את טעם האיסור ה'בלוע' בכלי,

הלוח היומי

ו' באייר | רבינו לוי ב"ר גרשום זצ"ל, הרלב"ג

יארצייט:

ק"ד: רבינו לוי ב"ר גרשום זצ"ל, הרלב"ג.
ת"ר: רבי משה ב"ר יצחק אייזיק מסמבור זצ"ל בעל תפלה למשה.
ת"רס"ט: רבי יוסף מאיר ב"ר שמואל צבי מספינקא זצ"ל, בעל אמרי יוסף.
ת"רע"ו: רבי חיים ב"ר מנשה סתהון זצ"ל, מצפת, בעל 'ארץ החיים'.
ת"ש"ו: רבי יעקב חיים ב"ר ישראל פרלוב זצ"ל, מסטולין-דעטרויט.
ת"שי"ד: רבי מנחם מנדל ב"ר אברהם שלום מסטרופקוב זצ"ל.
ת"שס"ב: רבי רפאל בנימין ב"ר אריה לוי זצ"ל.

האם מקבל רכילות צריך לבקש מחילה מהאדם שעליו סופרה הרכילות?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

סופרה הרכילות. ויש להבין מדוע? והלא מספר רכילות צריך גם לבקש את מחילת האדם שעליו סיפר, ובמה שונה דין המקבל מדין המספר?

ההסבר שכותבים לכך האחרונים הוא, שאיסור קבלת לשון הרע ורכילות אינו איסור של 'בין אדם לחברו', שכן חברו לא ניזק והצטער מכך. ורק אם מחמת הרכילות ששמע וקיבל, הלך וציער את חברו, או שסיפר את הדבר לאחר, שזה נחשב להיזק - אז צריך לבקש מחילה על הצער וההיזק שגרם לו.

ומטעם זה יש שהוסיף, שאף אסור למקבל הרכילות לבקש מחילה מחברו, כי בבקשתו זו יגרום לו צער ועגמת נפש מכך שדיברו בגנותו. ופעמים שאף יש בזה איסור רכילות, אם חברו יכול להבין מכך מי הוא זה שסיפר עליו את הדברים.

בהלכות רכילות כלל ה סעיף ז - הנלמד היום בסדר הלימוד היומי - כותב החפץ חיים את סדר התשובה למי שמי שעבר וקיבל רכילות:

א. יתחזק להוציא את הדבר מלבו שלא להאמין בו; ואפילו אם קשה עליו הדבר ביותר - יחשוב אולי גרע המספר או הוציא איזה פרט, או שינה בנעימת הדברים וכדו' ובזה שינה את משמעות המעשה מטוב לרע.

ב. יקבל על עצמו שלא לקבל עוד לשון הרע ורכילות על אף אדם מישראל.

ג. יתודה על עונו.

בביאורים ומוספים של 'דרשו' מציינים, שהחפץ חיים לא הזכיר כאן שעל מקבל הרכילות לבקש מחילה מהאדם שעליו

כ"א לעומר

פעם תלמיד חדש שנכנס ללמוד ביישיבת "מיר ברכפלד" ניגש לדבר עם ראש הישיבה, הגאון רבי אריה פינקל, ורבינו שאל אותו: "האם טוב לך כאן ביישיבה?" והבחור השיב לחיוב. רבינו אמר לו: "אתה יודע למה טוב?! כי 'אתה' טוב!! ומי שהוא טוב - רואה טוב, זה הכלל!!!"

(אריה ישאג מידות עמ' כה)

נשתדל להתאמץ לראות רק את הטוב שיש בכל אחד ואחד ולא נתמקד בחסרונותיהם של האחרים ונזכור
כי אדם טוב רואה רק טוב!